

datus-formerna, och därför vid den årliga genomgången irriterat finner att just de sidor som enligt innehållsförteckningen föreföll mest intressanta på något outgrundligt sätt redan har försvunnit ur tidningen.

Gemaren (*Chlamria vulgaris*) och den närliggande varianten hörnvikaren (*Plica superior*) finner vid första läsvarvet ett antal artiklar som han vill återvända till, varför han markerar dessa sidor. Detta fungerar oftast väl så länge det är en personlig tidskrift, men systemet kollapsar ofelbart när det gäller inom kliniken cirkulerande tryckalster. Om gemaren mot förmodan någonsin återser tidskriften i fråga (se nedan) kan han vara säker på att någon pedantisk kollega har slätat ut hundöronen respektive pillat bort gemen.

Understrykaren (*Sublineator minor*) och varianten högerkantmarkören (*Dextrographicus spp.*) tror i sin oskuld att han vid en senare bläddring skall kunna återfinna de blyertsmarkeringar och sic-tecken han gjort i olika artiklar. Detta är givetvis aldrig fallet, utan han tillbringar otaliga timmar frenetiskt bläddrande av och an i en tjock tidskriftstrave där han *vet* att något intressant döljer sig.

Överstrykaren (*Colorator cyaneus*) är en modernare variant, som ivrigt missbrukar de numera alltför vanligt förekommande hilite-pennorna. Först hittar han ett par ord i abstract som han finner minnesvärda, därefter en fyra-fem procenttal i sammanfattningen, och vips är texten randig som en akvariefisk. Är han riktigt avancerad använder han inte blott *en* färg, utan brukar gult för att markera intressanta data, grönt för oklarheter och skärt för sådant som han hyser invändningar emot. Snart har han därmed förvandlat hela peket till något som endast en kameleont (*Chamaeleon vulg.*) skulle kunna känna moderskänslor inför. Svårläst blir det också, men å andra sidan brukar skriften från dessa pennor blekna bort efter något år så att han senare inte har en aning om vad han tyckte om artikeln i fråga.

Kopiatören (*Multiplicator furiosus*) försäkrar sig om tillgång till texten genom att då tidskriften är ny genast ta fotostatkopior av allt som han överhuvudtaget kan tänka sig att läsa någon gång i framtiden. Eftersom den som tillhör denna grupp även brukar tillämpa retrorivning leder detta till att han ambitiöst arkiverar dubbla exemplar av de flesta artiklarna. Det fyller honom med en varm känsla inombords att se hur fort hans samlingsmappar växer!

Eftersom jag är en av dem som bytt kliniken mot den sorts verksamhet som av en lätt sarkastisk amerikansk kollega beskrivits som »driving a BMD» (Big Mahogany Desk), har jag haft tillfälle

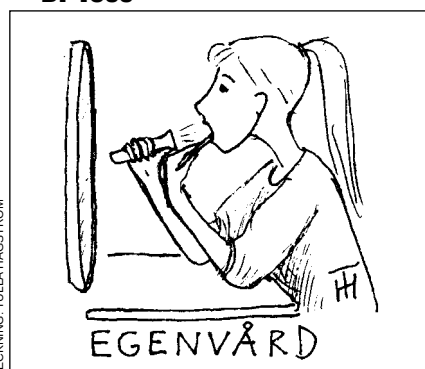
att både i sjukhusmiljön och därutanför studera fenomenet med cirkulationstidskrifter. Tanken är givetvis god: Man prenumererar på ett rejält basbestånd av relevanta publikationer, och dessa kommer alla kolleger till godo. Som vi vet är detta teorin, i praktiken fungerar det inte. Klinikens tidskriftsansvarige eller bibliotekarien uppmanar oss ständigt att behålla varje nummer högst 2–3 dagar, och i stället skriva »Åter» på cirklistan för att få läsa om tidningen i lugn och ro sedan den roterat färdigt. Men det gör den ju aldrig! Givetvis fastnar den inte hos *mig*, men däremot vet jag förbaskat väl vem det är som sitter på alla årets nummer... Och skulle den, mot all förmodan, komma tillbaka efter några månader så har förstås alla mina mödosamt ditsatta gem på något mystiskt sätt försvunnit i mellantiden.

I framtiden kommer – befarar jag – i allt större utsträckning det tryckta ordet att ersättas av elektroniskt distribuerad information. Det betyder otvivelaktigt att den enda av ovanstående läsarkategorier som kommer att överleva, är *Multiplicator furiosus*. Vare sig man hämtar sin information från Medline, Internet eller annan källa vill man givetvis ha en papperskopia av den. I allt större utsträckning klarar dagens databasvidunder av att hårbärgera tidskrifterna som fulltext och inte som fordom bara titel, författare och kanske ett förkrympt abstract. Alltså klickar man glatt på »Print comprehensive» eller motsvarande kommando, och sedan sprutar printern papper i en halvtimme. Om man summerar kostnaderna för uppkopplingstid, papper, färgpulver och gud vet vad kunde man antagligen ha köpt hela tidskriftsnumret billigare ... Och så fort man läst de fyrtioåtta sidorna, och konstaterat att artikeln egentligen inte alls var så intressant som rubriken antydde, så går alltihop i papperskorgen.

Och värst av allt: hur baklängesbläddrar man egentligen i Internet??

Eskil Dalenius
Karlstad

Dr Tess

TECKNING: TULLA HAGSTRÖM

Glädjeämnen

I tider av nedskärningar och snuva får man roa sig bäst man kan. Det som ligger närmast till hands är förstås att ändra skärmläckartexten på de datorer man råkar traska förbi på kliniken. *Plågsammare djurförsök!* förfelar sällan sin verkan på vårdavdelningar. Användbart är också *När du läst detta: tryck valfri tangent så flyger hela maskinen i luften.*

Som alla bildade människor vet, ändrar man sin nästas trista skärmläckare så här (i Windows): under Huvudgrupp klickar man på Kontrollpanelen och sedan Skrivbord. I mittrutan Skärmläckare klickar man Inställningar, och sedan klickar man i ruta Text bakom den text som redan står och kan redigera den till något bortom det vanliga. Sedan klickar man sig ut på OK de två första gångerna, annars tar den nya texten inte skruv. Sedan Alt-Tab tills skärmen ser ut som förut.

Du företräder därmed en ny konstform. Alla datorägare förstår inte sådant. Jobba därför snabbt.

Alt är under Ctrl kan kännas helt rätt. Eller förstås *Jag får driftavbrott, alltså är jag till.*

Fler förslag?
Gunnar Bergquist
Dalens sjukhus
Stockholm

Apropå endoskopiska fynd

I inledningen till Fritiof Nilsson Piratens novell om den oupphörligt svärande, enögd slaktaren Hans Immanuel Klerk nämns att denne i yngre dagar hade ögonprotes, som nattetid förvarades i ett glas vatten.

Dock råkade hustru Klerk en natt, när hon var törstig, av misstag inte bara dricka ur vattnet utan också svälja ögat. »Sedan vägrade Klerk att bära det. Det måtte fan ha i ansiktet det som gått igenom en käring!»

En kollega berättade för många år sedan en variant på historien, likaså tillskriven Piraten, men jag har aldrig hittat den i skrift:

Efter att man i tre dagar väntat på att ögonprotesen skulle komma ut den naturliga vägen, tröttnade paret och sökte läkare. Doktorn tog fram rektoskopet – och den blicken glömde han aldrig!

Bror Gårdelöf
Linköping